

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predkladá Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky podľa Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022.

Predkladaný návrh zákona reaguje na celospoločenskú požiadavku rozšíriť voľby poštou aj pre voľby prezidenta Slovenskej republiky, ako aj na požiadavku zjednodušiť voľbu poštou a uľahčiť voličom zo zahraničia uplatnenie ich práva hlasovať vo voľbách. Zároveň zákon reaguje na poznatky z aplikačnej praxe z volieb do Národnej rady Slovenskej republiky konaných v roku 2020. Ukázalo sa, že hlasovanie poštou voličmi, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, prostredníctvom obcí ich trvalého pobytu, prináša veľa úskalí, ktoré spôsobili nespokojnosť voličov. Nespokojnosť vyplynula z doručenia neúplnej zásielky, oneskoreného zasielania zásielok, nedostatočnej komunikácie s voličom, a to podľa toho, ako bola príslušná obec pripravená na voľbu poštou.

Predmetom úpravy predkladaného návrhu zákona je rozšírenie voľby poštou zo zahraničia pre voľby prezidenta Slovenskej republiky s vytvorením možnosti hlasovať aj v druhom kole volieb, ak ani jeden z kandidátov v prvom kole volieb nezískal potrebný počet hlasov.

Ministerstvo vnútra na účely voľby poštou navrhuje vytvoriť informačný systém pre voľbu poštou, pomocou ktorého sa volič jednoducho zapíše do osobitného zoznamu voličov, a pomocou ktorého bude informovaný o pohybe poštovej zásielky a hlasovacieho lístka. Zavádza sa nová služba – získanie hlasovacieho lístka z webovej stránky ministerstva vnútra.

Podstatnou zmenou pri uplatňovaní voľby poštou je skutočnosť, že žiadatelia už nebudú musieť komunikovať s obcou ich trvalého pobytu, ale všetky žiadosti budú prostredníctvom informačného systému pre voľbu poštou adresované na jedno miesto, ktorým bude ministerstvo vnútra. Informačný systém pre voľbu poštou bude čerpať potrebné informácie z registra fyzických osôb, čo vyrieši ďalší problém, ktorým bolo overovanie trvalého pobytu žiadateľa. Žiadatelia v mnohých prípadoch si sami neboli istí, či majú vôbec trvalý pobyt na Slovensku a ministerstvo vnútra riešilo tieto otázky v spolupráci s Registrom obyvateľov Slovenskej republiky a príslušnými obcami, čo sťažovalo samotnú prípravu volieb.

Výzvou pre politické strany, ktoré budú kandidovať vo voľbách, bude delegovanie členov do okrskových volebných komisií utvorených pre osobitný okrsk. Okrem toho, že minimálny počet členov tejto volebnej komisie sa navrhuje ustanoviť na deväť, počet okrskov, pre ktoré sa budú utvárať okrskové volebné komisie, bude známy až po uplynutí lehoty pre podanie žiadosti o voľbu poštou, teda viac ako jeden mesiac po tom, ako budú známe informácie o utvorených okrskoch v obciach. Počet okrskov bude závisieť od počtu občanov, ktorí prejavia záujem zúčastniť sa hlasovania poštou zo zahraničia.

Návrhom zákona sa vytvárajú legislatívne predpoklady, aby sa voľby prezidenta mohli vyhlásiť tak, aby sa druhé kolo voľby prezidenta konalo v rovnaký deň a v rovnakom čase ako voľby do Európskeho parlamentu. Snaha o spojenie druhého kola voľby prezidenta s voľbami do Európskeho parlamentu vyplýva zo záujmu zapojiť viac voličov do volieb do Európskeho parlamentu a posilniť tak legitimitu volených poslancov.

Predpokladom pre spojenie týchto volieb, ako aj zavedenie voľby poštou vo voľbách prezidenta, je schválenie zmeny Ústavy Slovenskej republiky. V Ústave Slovenskej republiky zakotvené lehoty na vyhlásenie volieb prezidenta neumožňujú ani spojenie druhého kola volieb prezidenta s voľbami do Európskeho parlamentu, ani voľbu poštou vo voľbách prezidenta.

Návrh zákona má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Návrh zákona má pozitívne sociálne vplyvy, pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti a pozitívny vplyv na služby verejnosti pre občana. Návrh zákona nemá vplyvy na podnikateľské prostredie, životné prostredie a taktiež nemá vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Predložený návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj v súlade s právom Európskej únie.

Z hľadiska obsahu navrhovaná právna úprava nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Účinnosť návrhu zákona sa vzhľadom na termín vyhlasovania volieb do Národnej rady Slovenskej republiky a potrebu obdobia na prípravu a testovanie elektronického informačného systému navrhuje k 1. marcu 2023.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1 (§ 8 ods. 5)

Ustanovuje sa, že vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky, vo voľbách prezidenta Slovenskej republiky a v referende sa zriaďujú osobitné okrsky pre voľbu poštou. Zriaďuje ich ministerstvo vnútra a ustanovuje sa tiež, pre aký počet návratných obálok zo zahraničia sa zriaďuje jeden okrsok.

K bodu 2 (§ 11 ods. 5)

Uvedené sa vypúšťa, pretože spôsob vyhotovenia a vedenia osobitného zoznamu voličov sa upravuje vo všeobecných ustanoveniach pre všetky druhy volieb, v ktorých je možné hlasovať poštou.

K bodu 3 (§ 11a až 11c)

§ 11a zavádza spôsob vyhotovenia a vedenia osobitného zoznamu voličov vo všeobecných ustanoveniach zákona vzhľadom na vypustenie právnej úpravy osobitného zoznamu voličov z osobitných častí volebného zákona. Osobitný zoznam voličov vedie ministerstvo vnútra na základe žiadostí prijatých elektronicky prostredníctvom informačného systému pre voľbu poštou alebo v listinnej podobe. V osobitnom zozname sa vedú voliči v abecednom poradí podľa priezviska. Na účely zisťovania výsledkov volieb ministerstvo vnútra vyhotovuje zoznam tých voličov pre jednotlivé utvorené okrsky, ktorých návratná obálka bola doručená, a teda využili právo voliť. Tento zoznam voličov sa vyhotovuje už v časovom poradí, podľa toho, kedy bola návratná obálka ministerstvu vnútra doručená. Vzhľadom na relatívne vysoký počet voličov je nevyhnutné tieto zoznamy vyhotovovať priebežne denne podľa doručovacieho denníka.

Do počtu voličov sa na účely zisťovania výsledkov volieb nezapočítavajú voliči s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorých návratná obálka nebola doručená v zákonom ustanovenej lehote z dôvodu, že títo voliči sa ponechajú v zozname voličov obce ich trvalého pobytu. Tým sa zamedzí duplicitnému započítaniu voličov, ale zároveň sa umožní voličom, ktorých obálka nebola doručená včas, hlasovať vo volebnej miestnosti na území Slovenskej republiky.

Zákon ustanovuje, že všetky zoznamy voličov vyhotovované na účely vykonania volieb, sú neverejné zoznamy a údaje z nich sa poskytujú iba zákonom ustanoveným subjektom. Zároveň, podľa § 39 ods. 3 zákona sa všetky volebné dokumenty sprístupňujú výlučne súdu a orgánom činným v trestnom konaní. Na uchovávanie zoznamov voličov a zároveň na uchovávanie všetkých volebných dokumentov sa vzťahujú príslušné predpisy na úseku správy registratúry, pričom lehota uloženia je ustanovená na dobu 2 rokov. Volebné dokumenty je potrebné uchovávať na účely preskúmavania výsledkov volieb, zákonnosti priebehu volieb, ústavných sťažností, sťažností ombudsmana a podobne.

Ustanovenie § 11b obsahuje právnu úpravu informačného systému pre voľbu poštou. Pre zjednodušenie komunikácie s voličmi žijúcimi v zahraničí a pre zjednodušenie podania žiadosti o voľbu poštou elektronicky, ministerstvo vnútra utvára informačný systém pre voľbu poštou. Elektronickú žiadosť o voľbu poštou je možné podať iba prostredníctvom tohto informačného systému. Voličovi, ktorý podal žiadosť o voľbu poštou elektronicky, stačí uviesť rodné číslo

a číslo platného cestovného dokladu alebo občianskeho preukazu. Následne tohto voliča informačný systém zaregistruje, doplní o ňom údaje nachádzajúce sa v registroch, ktoré spravuje ministerstvo vnútra, a volič iba doplní svoju e-mailovú adresu a adresu v zahraničí, na ktorú požaduje zaslať návratnú obálku a hlasovaciu obálku.

Ustanovenie § 11c upravuje vydávanie hlasovacieho preukazu vo všeobecných ustanoveniach rovnako pre všetky druhy volieb, v ktorých ho možno použiť. Z dôvodu sústredenia voľby poštou na ministerstvo vnútra je potrebné zabezpečiť, aby volič, ktorý hlasuje poštou, nemohol zároveň požiadať o hlasovací preukaz, a to za účelom zabezpečenia ústavou garantovanej rovnosti volieb. Ministerstvo vnútra bude najneskôr 50 dní pred dňom konania volieb informovať obce o voličoch, ktorí požiadali o voľbu poštou a týmto voličom obec nebude môcť vydať hlasovací preukaz. Výnimka platí pre voliča, ktorý svoju žiadosť zrušil podľa osobitných častí zákona.

Obce teda budú môcť vydávať hlasovacie preukazy odo dňa, kedy sa skončila lehota na podávanie žiadosti poštou a vydávať ich môžu až do posledného pracovného dňa pred dňom konania volieb. Listinne alebo elektronicky však bude môcť požiadať o hlasovací preukaz volič najneskôr 15 pracovných dní pred dňom konania volieb, aby bolo možné zabezpečiť spoľahlivé doručenie hlasovacieho preukazu voličovi poštou.

K bodu 4 (§ 15 ods. 9)

Utvorenie okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou súvisí s úpravou ustanovení súvisiacich s voľbou poštou pre občanov zdržiavajúcich sa v deň volieb v zahraničí bez ohľadu na miesto ich trvalého pobytu.

K bodu 5 (§ 22 ods. 7)

Zákon ustanovuje vybavenie volebnej miestnosti utvorenej pre osobitný okrskok. Zároveň určuje, že vybavenie tejto volebnej miestnosti zabezpečuje obec, na území ktorej je táto volebná miestnosť zriadená.

K bodom 6, 7 a 8 (§ 34 ods. 1 písm. c), § 34 ods. 1 písm. e) a § 34 ods. 3)

Ustanovuje sa zodpovednosť za zabezpečenie materiálneho vybavenia okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou a okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok. Okresný úrad Bratislava najmä z dôvodov, že hlasovacie lístky budú adresované ministerstvu vnútra, ktoré má sídlo v Bratislave, bude zabezpečovať materiálne prostriedky potrebné na činnosť okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou, ako aj osoby potrebné na organizačnú a technickú prípravu volieb a ich vykonanie. Pre okrskovú volebnú komisiu utvorenú pre osobitný okrskok bude tieto prostriedky zabezpečovať obec, resp. mestská časť mesta Bratislava, v územnom obvode ktorej bude táto okrsková volebná komisia zriadená.

K bodu 9 (§ 34 ods. 4)

Ustanovuje sa, že na účely úhrady výdavkov spojených s činnosťou okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou sa táto komisia považuje za okresnú volebnú komisiu. Na účely úhrady výdavkov spojených s činnosťou okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok sa táto komisia považuje za okrskovú volebnú komisiu.

K bodom 10 a 11 (§ 36 ods. 2 písm. b) a § 36 ods. 2 písm. d))

Zákon ustanovuje povinnosť resp. príslušnosť na výplatu nárokov pre členov okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou, okrskovej volebnej komisie a okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok. Obdobne ako v § 34 sa táto povinnosť ukladá Okresnému úradu Bratislava pre okresnú volebnú komisiu a príslušnej obci, resp. mestskej časti mesta Bratislava, v územnom obvode ktorej bude okrsková volebná komisia pre osobitný okrskok zriadená.

K bodom 12 a 13 (§ 36 ods. 4 a § 36 ods. 5)

Členom okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou a členom okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok zákon priznáva nárok na výplatu odmeny alebo náhradu mzdy tak, ako ostatným členom volebných komisií a zapisovateľovi volebnej komisie.

K bodu 14 (§ 45, § 46, § 76, § 99, § 117, § 197 a § 198)

Vzhľadom na to, že sa ustanovením § 11a osobitný zoznam voličov upravil vo všeobecnej časti zákona, ustanovenia § 45 a 197 sa zo zákona vypúšťajú.

Ustanovenia § 46, § 76, § 99, § 117 a § 198 sa vypúšťajú, pretože sa právna úprava hlasovacieho preukazu zavádza do všeobecných ustanovení zákona (§ 11c).

K bodu 15 (§ 47 ods. 2)

Zákon upravuje kreovanie okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou. Od okresnej volebnej komisie sa odlišuje iba tým, že oznámenie o delegovaní člena predkladá politická strana alebo koalícia, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná, predsedovi štátnej komisie.

K bodu 16 (§ 47 ods. 5, § 100 ods. 4 a § 199 ods. 4)

Predseda štátnej komisie doménova chýbajúcich členov okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou.

K bodu 17 (§ 47 ods. 6 a § 100 ods. 5)

Ustanovujú sa podrobnosti pre prvé zasadanie okresnej volebnej komisie, ako aj kompetencia predsedu štátnej komisie zvolávať prvé zasadanie okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou.

K bodu 18 (§ 47 ods. 9)

Explicitne sa ustanovuje, že sa na zánik členstva v okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou primerane vzťahujú ustanovenia upravujúce zánik členstva v okresnej volebnej komisii.

K bodu 19 (§ 47 ods. 11)

Upravuje sa pôsobnosť okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou, ktorá dohliada na pripravenosť okrskových volebných komisií utvorených pre osobitné okrsky zabezpečovať úlohy podľa zákona, dohliada na spracovanie výsledkov hlasovania poštou a najmä vyhotovuje zápisnicu o výsledku voľby poštou. Volebné dokumenty do úschovy od okresnej komisie preberá ministerstvo vnútra.

K bodu 20 (§ 48, § 101 a § 200)

Zákon pre všetky voľby, v ktorých je umožnené hlasovať poštou, a teda sa utvára pre tieto voľby okresná volebná komisia pre voľby poštou, ustanovuje, že zapisovateľ okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou vymenúva a odvoláva predsedu štátnej komisie.

K bodu 21 (§ 49 ods. 1 a § 201 ods. 1)

Predmetná časť ustanovení sa vypúšťa z dôvodu samostatnej úpravy v iných ustanoveniach zákona pre lepšiu prehľadnosť.

K bodom 22 a 65 (§ 49 ods. 2 a § 201 ods. 2)

Doplňajú sa ustanovenia upravujúce utváranie a činnosti okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok a ustanovujú sa niektoré odlišnosti od okrskovej volebnej komisie. Návrh zákona ustanovuje minimálny počet členov okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok. Na rozdiel od okrskovej volebnej komisie táto musí mať minimálne deväť členov z dôvodu, že okrsková volebná komisia sa utvára spravidla pre 4000 voličov. Na jednej strane komisia nebude počas dňa poskytovať služby voličom, avšak bude v priebehu volebného dňa otvárať návratné obálky, kontrolovať ich podľa zoznamu voličov a zisťovať výsledky hlasovania.

Oznámenie o delegovaní člena do tejto okrskovej volebnej komisie bude politická strana, alebo koalícia, ktorej kandidátka listina bola zaregistrovaná, predkladať predsedovi štátnej komisie.

Vzhľadom na skutočnosť, že počet okrskových volebných komisií utvorených pre osobitný okrskok bude známy až po uplynutí lehoty na podanie žiadosti o voľbu poštou, ustanovuje sa, že oznámenie o delegovaní člena komisie sa predkladá najneskôr 40 dní pred dňom konania volieb.

K bodom 23 a 66 (§ 49 ods. 5 a § 201 ods. 5)

Ustanovuje sa, kto a v akom prípade vymenúva chýbajúcich členov okrskovej volebnej komisie a okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok.

K bodom 24, 45 a 67 (§ 49 ods. 6, § 102 ods. 6 a § 201 ods. 6)

Ustanovuje sa, že prvé zasadanie okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok zvoláva predseda štátnej komisie tak, aby sa uskutočnilo najneskôr 15 dní pred dňom konania volieb.

K bodom 25, 46 a 68 (§ 49 ods. 9, § 102 ods. 8 a § 201 ods. 8)

Explicitne sa ustanovuje, že na zánik členstva v okrskovej volebnej komisii utvorenej pre osobitný okrskok sa primerane vzťahujú ustanovenia upravujúce zánik členstva v okrskovej volebnej komisii.

K bodu 26 (§ 49 ods. 11 písm. b) a § 201 ods. 8 písm. b))

Legislatívna úprava súvisí s novelizačnými bodmi 2 a 3.

K bodu 27 (§ 49 ods. 11 písm. c))

Navrhuje sa, aby okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrskok vkladala obálky na hlasovanie do volebnej schránky. Obálkami na hlasovanie sú neprehľadné obálky rovnakej veľkosti, akosti, farby a sú opatrené odtlačkom úradnej pečiatky ministerstva vnútra. Zároveň sa v navrhovanej úprave ustanovuje legislatívna skratka.

K bodu 28 (§ 52 ods. 6)

Vypúšťa sa povinnosť na účely voľby poštou uverejňovať zoznam kandidátov najneskôr 40 dní pred dňom konania volieb na webovom sídle ministerstva vnútra z dôvodu, že ministerstvo vnútra na svojom webovom sídle najneskôr 50 dní pred dňom konania volieb zverejní hlasovacie lístky pre voľbu poštou.

K bodom 29, 49 a 71 (§ 55 ods. 3 štvrtá veta, § 105 ods. 3 a § 204 ods. 3)

Explicitne sa ustanovuje, že správnosť údajov uvedených na hlasovacích lístkoch pre voľbu poštou overuje štátna komisia, ktorá zároveň opatrí originál hlasovacieho lístka pre voľbu poštou odtlačkom svojej úradnej pečiatky.

K bodom 30, 50 a 72 (§ 55 ods. 3 posledná veta, § 105 ods. 3 posledná veta a § 204 ods. 3 posledná veta)

Na hlasovanie poštou už nebude potrebné zasielať voličom, ktorí požiadali o voľbu poštou elektronicky, hlasovacie lístky do zahraničia. Voliči si vytlačia hlasovacie lístky, ktoré budú uverejnené na webovom sídle ministerstva vnútra.

K bodom 31, 51 a 73 (§ 55 ods. 4, § 105 ods. 4 a § 204 ods. 4)

Voličom sa neukladá povinnosť, aby hlasovacie lístky pre voľbu poštou boli vytlačené na predpísanom papieri, a preto pri voľbe poštou neplatí všeobecné pravidlo, že lístky musia byť vytlačené na papieri rovnakej farby a akosti a tých istých rozmerov.

K bodom 32, 52 a 74 (§ 55 ods. 6, § 105 ods. 5 a § 204 ods. 5)

Nie je potrebné, aby ministerstvo vnútra doručovalo obci hlasovacie lístky 40 dní pred dňom volieb, keďže obce už nebudú zabezpečovať voľbu poštou. Na prípravu volebného dňa postačuje, aby hlasovacie lístky boli doručené obciam 20 dní pred dňom konania volieb.

K bodu 33 (§ 57 ods. 3 písm. b))

Úprava súvisí so skutočnosťou, že proces voľby poštou pri voličoch, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, sa presúva z obcí na ministerstvo vnútra.

K bodom 34, 35, 57, 76 a 77 (§ 59, § 60, § 60a, § 107a až § 107c, § 207, § 208 a § 208a)

Upravuje sa postup podania žiadosti o voľbu poštou a priebeh hlasovania poštou.

Žiadosť o voľbu poštou možno podať elektronicky prostredníctvom informačného systému pre voľbu poštou, elektronicky prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy alebo v listinnej podobe.

Volič môže overiť svoju totožnosť aj úspešnou autentifikáciou.

V prípade elektronicky podanej žiadosti prostredníctvom informačného systému voličovi pre zaregistrovanie do zoznamu voličov postačuje uviesť rodné číslo a číslo občianskeho preukazu alebo rodné číslo a číslo cestovného dokladu Slovenskej republiky. V tomto prípade ostatné údaje potrebné na zápis voliča do osobitného zoznamu voličov ministerstvo získa z údajov obsiahnutých v informačných systémoch register fyzických osôb, evidencia občianskych preukazov a centrálna evidencia cestovných dokladov.

Ďalej volič musí uviesť adresu v zahraničí, na ktorú mu ministerstvo vnútra zašle hlasovaciu obálku opatrenú odtlačkom úradnej pečiatky ministerstva vnútra a návratnú obálku s poučením. Pre komunikáciu s informačným systémom volič uvedie svoju e-mailovú adresu. Overením e-mailovej adresy bude volič zapísaný do osobitného zoznamu voličov, a informačný systém ho bude informovať o vybavovaní jeho žiadosti a pohybe jeho volebných materiálov.

Zasielanie volebných materiálov do zahraničia môže začať skôr ako tomu bolo doposiaľ, keďže nebude potrebné čakať na registráciu kandidátnych listín a tlač hlasovacích lístkov, volič si jednoducho vytlačí hlasovací lístok uverejnený na webovom sídle ministerstva vnútra.

Za účelom zabezpečenia možnosti uplatnenia hlasovacieho práva pre každého voliča bolo potrebné upraviť spôsob hlasovania pre voličov, ktorí nedokážu komunikovať elektronicky a uprednostniť listovú poštovú zásielku. Pre týchto voličov sa podmienky uplatnenia volebného práva v porovnaní s dosiaľ platným právnym stavom zmenia iba v tom, že bez ohľadu na miesto trvalého pobytu, budú žiadosť o voľbu poštou adresovať ministerstvu vnútra. Volič k žiadosti o voľbu poštou pripája fotokópiu občianskeho preukazu alebo fotokópiu časti cestovného dokladu Slovenskej republiky s osobnými údajmi v rozsahu meno a priezvisko, rodné číslo a číslo príslušného dokladu. S cieľom ochrany ostatných údajov nachádzajúcich sa na fotokópii príslušného dokladu volič ostatné údaje anonymizuje začernením.

Voliči, ktorí požiadali o voľbu poštou v listinnej podobe však môžu v prípade, že nesprávne upravili hlasovací lístok, taktiež použiť tlač hlasovacieho lístka uverejneného na webovom sídle ministerstva vnútra.

V spoločných ustanoveniach pre voľbu poštou sa ustanovuje vzhľad hlasovacieho lístka, spôsob jeho úpravy a hlasovania.

Upravujú sa aj osobitosti návratnej obálky, ktorá bude okrem označenia heslom „VOLBA POŠTOU“ obsahovať adresu sídla ministerstva vnútra ako adresáta, adresu voliča ako odosielateľa a jedinečný identifikačný kód. Práve tento jedinečný identifikačný kód umožní komunikáciu informačného systému s e-mailovou adresou voliča a oznámi mu aj úspešné doručenie návratnej obálky s hlasovacím lístkom ministerstvu vnútra.

Zákon myslí aj na situácie, že volič si zásielku s hlasovacími materiálmi v zahraničí neprevezme z rôznych dôvodov a obálka sa vráti ministerstvu ako nedoručená. Volič môže najneskôr však 10 dní pred dňom konania volieb požiadať o opätovné zaslanie hlasovacích materiálov. Lehota je dôležitá preto, aby sa zabezpečila návratnosť hlasovacích lístkov s prihliadnutím na doručovacie lehoty pošty.

Okrem toho môže volič voľbu poštou zrušiť, čo má pre voliča význam, ak chce požiadať o hlasovací preukaz a hlasovať na území Slovenskej republiky (za predpokladu, že tu má trvalý pobyt). Zrušiť voľbu poštou možno však iba v prípade, že obálka s volebnými materiálmi sa vrátila ministerstvu vnútra ako nedoručená. V opačnom prípade by nebolo možné zamedziť dvojitému hlasovaniu.

Keďže do výsledku volieb sa započítavajú hlasy na hlasovacích lístkoch, ktoré boli doručené ministerstvu vnútra najneskôr do dvanástej hodiny posledného pracovného dňa pred dňom konania volieb, ministerstvo vnútra až v tento deň oznámi príslušnej obci zoznam voličov s trvalým pobytom na jej území, ktorých návratná obálka bola doručená ministerstvu vnútra a obec voliča zo zoznamu voličov podľa § 11 vyčiarkne s poznámkou, že volič hlasoval poštou. Týmto sa zamedzí dvojitému hlasovaniu, ale najmä sa umožní voličom, ktorých obálka nebola doručená, či už z dôvodu na strane pošty, alebo volič sa oneskorene rozhodol zaslať hlasovací lístok, využiť volebné právo vo volebnej miestnosti na území Slovenskej republiky.

Zákon ďalej ustanovuje spôsob zisťovania výsledkov hlasovania poštou okrskovou komisiou utvorenou pre osobitný okrsk. Po otvorení návratných obálok a po vybratí obálok s hlasovacími lístkami vkladá okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrsk obálky do volebnej schránky. Ak je v návratnej obálke viac obálok na hlasovanie, sú všetky tieto obálky neplatné.

Vzhľadom na vysoký počet hlasovacích lístkov, ktoré táto okrsková komisia musí spočítať, môže začať s otváraním hlasovacích obálok a zisťovaním výsledkov volieb už od osemnástej hodiny. Na postup zisťovania výsledkov sa primerane vzťahujú príslušné ustanovenia osobitných častí zákona týkajúce sa sčítania hlasov a posudzovania platnosti hlasovacích lístkov. Elektronicky vyhotovenú zápisnicu o výsledku hlasovania poštou zašle okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrsk bezodkladne po podpísaní okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou.

Okresná volebná komisia pre voľbu poštou bezodkladne zasiela elektronicky štátnej komisii podpísanú zápisnicu o výsledku voľby poštou a bezodkladne zabezpečí doručenie jedného rovnopisu zápisnice štátnej komisii. Okresná volebná komisia pre voľbu poštou ukončí svoju činnosť na pokyn štátnej komisie.

K bodu 36 (§ 62 ods. 1)

Pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov bolo potrebné doplniť aj posudzovanie hlasovacích lístkov, ktoré voliči vytlačili sami a to najmä, či použili overený hlasovací lístok uverejnený na webovom sídle ministerstva vnútra.

K bodu 37 (§ 63 ods. 1 písm. d), § 65 ods. 1 písm. d), § 211 ods. 1 písm. d) a § 213 ods. 1 písm. d))

Vzhľadom na to, že okrsková volebná komisia bude pracovať výlučne s obálkami voličov, ktorí sa volieb zúčastnia osobne, predmetný vnútorný odkaz už nie je potrebný.

K bodu 38 (§ 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 211 ods. 1 a § 213 ods. 1)

V príslušných ustanoveniach sa vypúšťa údaj o voľbe poštou v zápisniciach o výsledku volieb okrskovej a okresnej volebnej komisie z dôvodu, že tento údaj sa bude uvádzať iba v zápisnici okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou a okrskových volebných komisiách utvorených pre osobitný okrsk. Úprava súvisí so skutočnosťou, že proces voľby poštou pri voličoch, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, sa presúva z obcí na ministerstvo vnútra.

K bodu 39 (§ 69 ods. 1 písm. f))

Precizuje sa, že do výsledku volieb sa započítavajú hlasy voličov, ktorých návratná obálka bola doručená a nie hlasy voličov, ktorých návratná obálka bola zaslaná, pričom v skutočnosti doručená byť nemusela.

K bodu 40 (§ 100 ods. 2)

Ustanovuje sa spôsob kreovania okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou vo voľbách prezidenta. Do tejto volebnej komisie sú oprávnené delegovať politické strany zastúpené v Národnej rade Slovenskej republiky a petičný výbor, ktorého návrh bol prijatý, avšak oznámenie o delegovaní sa predkladá predsedovi štátnej komisie.

K bodu 41 (§ 100 ods. 8)

Explicitne sa ustanovuje, že na zánik členstva v okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou sa primerane vzťahujú ustanovenia upravujúce zánik členstva v okresnej volebnej komisii.

K bodu 42 (§ 100 ods. 10)

Upravuje pôsobnosť okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou, ktorá najmä dohliada na pripravenosť okrskových volebných komisií utvorených pre osobitné okrsky, vyhotovuje zápisnicu o výsledku voľby poštou a volebné dokumenty odovzdáva do úschovy ministerstvu vnútra.

K bodu 43 (§ 102 ods. 2)

V ustanovení sa dopĺňa spôsob kreovania okrskovej volebnej komisie pre voľbu poštou vo voľbách prezidenta. Do tejto volebnej komisie sú oprávnené delegovať politické strany zastúpené v Národnej rade Slovenskej republiky a petičný výbor, ktorého návrh bol prijatý, avšak oznámenie o delegovaní sa predkladá predsedovi štátnej komisie. Minimálny počet členov tejto okrskovej sa určuje na deväť.

Vzhľadom na skutočnosť, že počet okrskových volebných komisií utvorených pre osobitný okrsk bude známy až po uplynutí lehoty na podanie žiadosti o voľbu poštou, ustanovuje sa, že oznámenie o delegovaní člena komisie sa predkladá najneskôr 40 dní pred dňom konania volieb.

K bodu 44 (§ 102 ods. 5)

Predseda štátnej komisie doménova chýbajúcich členov okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrsk, ak sa ich počet zníži pod deväť, alebo ak táto komisia nebola utvorená podľa zákona.

K bodu 47 (§ 102 ods. 10)

Ustanovujú sa právomoci okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrsk, ktorými sú najmä preberanie návratných obálok od ministerstva, sčítavanie hlasov a vyhotovovanie zápisnice o výsledku hlasovania poštou a odovzdávanie volebných dokumentov do úschovy ministerstvu vnútra.

K bodu 48 (§ 103 ods. 3)

Vzhľadom na predĺženie lehoty na vyhlásenie volieb prezidenta sa zároveň poskytuje predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky väčší priestor na preskúmanie návrhov na kandidáta a lehota sa predlžuje zo sedem dní na štrnásť dní.

K bodu 53 (§ 105 ods. 6)

Ide o precizovanie textu vzhľadom na zavedenie spôsobu voľby poštou prezidenta Slovenskej republiky.

K bodu 54 (§ 106 ods. 1)

Doposiaľ platná lehota na vyhlásenie volieb je z dôvodu zavedenia voľby poštou pre voľby prezidenta nedostatočná. Z toho dôvodu sa navrhuje ustanoviť, že voľby prezidenta vyhlasuje predseda Národnej rady Slovenskej republiky najneskôr 110 dní pred ich konaním.

K bodu 55 (§ 106a)

Na spôsob voľby prezidenta sa vzťahujú tie isté ustanovenia ako na spôsob voľby do Národnej rady Slovenskej republiky.

K bodu 56 (§ 107 ods. 5)

Uvedené ustanovenie sa vypúšťa z dôvodu osobitnej úpravy voľby poštou prezidenta Slovenskej republiky v ďalších ustanoveniach zákona.

K bodu 58 (§ 113 ods. 1)

V súvislosti so zavedením voľby poštou vo voľbách prezidenta sa upravuje obsah zápisnice štátnej komisie.

K bodu 59 (§ 115a)

Vytvárajú sa legislatívne podmienky na to, aby sa mohlo druhé kolo voľby prezidenta Slovenskej republiky a voľby do Európskeho parlamentu konať v rovnaký deň a v rovnakom čase.

Zákon upravuje čas a miesto konania volieb podobne, ako sa navrhlo vo voľbách do orgánov územnej samosprávy, volebné miestnosti pre tieto voľby budú spoločné a navrhujú sa zatvoriť o dvadsiatej hodine. Upravuje sa spôsob zisťovania výsledkov volieb, pričom ako prvé sa navrhujú zistiť výsledky volieb do Európskeho parlamentu a ako druhé výsledky volieb prezidenta.

Volebná dokumentácia musí byť pre každé voľby vyhotovená a evidovaná osobitne, vrátane zoznamov voličov pre voľby a zoznamov žiadateľov o prenosnú volebnú schránku.

Inak sa na celý proces volieb vzťahujú osobitné časti zákona upravujúce voľby do Európskeho parlamentu a voľbu prezidenta.

K bodu 60 (§ 115b až 115d)

Upravuje sa spôsob kreovania okrskových volebných komisií a okresných volebných komisií, v ktorých musia byť zastúpené všetky oprávnené subjekty podľa úpravy v osobitných častiach

zákona, teda všetky, ktorých kandidátne listiny boli zaregistrované pre voľby do Európskeho parlamentu, všetky politické strany zastúpené v Národnej rade Slovenskej republiky, ako aj petičný výbor, ktorého návrh na kandidáta prezidenta bol prijatý. Takto utvorené volebné komisie budú spoločné.

Ustanovuje sa, že výšku odmeny člena okrskovej volebnej komisie a zapisovateľa okrskovej volebnej komisie utvorenej pre konanie volieb v jeden deň za deň konania spojených volieb upraví ministerstvo vnútra všeobecne záväzným právnym predpisom.

Zákon upravuje postup pri zisťovaní výsledkov volieb tak, aby nebola našttrbená dôvera vo výsledky volieb. Pred zisťovaním výsledkov volieb do Európskeho parlamentu je okrsková volebná komisia povinná zapečatiť hlasovacie schránky, do ktorých voliči vkladali hlasovacie lístky pre druhé kolo voľby prezidenta spolu so zoznamom voličov a odložiť ich tak, aby sa zabránilo manipulácii s nimi.

Pred začiatkom zisťovania výsledkov hlasovania v druhom kole voľby prezidenta okrsková volebná komisia overí neporušenosť pečatí. Zistené skutočnosti uvedie okrsková volebná komisia v zápisnici o priebehu a výsledku a až potom pristúpi k zisťovaniu výsledkov hlasovania v okrsku.

K bodu 61 (§ 199 ods. 2)

V súvislosti so zmenou úpravy voľby poštou sa ustanovuje aj pre hlasovanie v referende kreovanie okresnej volebnej komisie pre voľby poštou. Spôsob utvárania okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou sa líši od okresnej volenej komisie tým, že oprávnené subjekty predkladajú oznámenie o delegovaní člena predsedovi štátnej komisie.

K bodu 62 (§ 199 ods. 6)

Ustanovuje sa, že prvé zasadanie okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou zvoláva predseda štátnej komisie.

K bodu 63 (§ 199 ods. 8)

Explicitne sa ustanovuje, že na zánik členstva v okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou sa primerane vzťahujú ustanovenia upravujúce zánik členstva v okresnej volebnej komisii.

K bodu 64 (§ 199 ods. 10)

Ustanovujú sa právomoci okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou. Okresná volebná komisia pre voľbu poštou najmä dohliada na činnosť okrskových volebných komisií utvorených pre osobitný okrsk, dohliada na spracovanie výsledkov hlasovania poštou, vyhotovuje zápisnicu o výsledku voľby poštou a dokumenty odovzdáva do úschovy ministerstvu vnútra.

K bodu 69 (§ 201 ods. 10 písm. c)

Navrhovaná právna úprava súvisí s novelizačným bodom 27.

K bodu 70 (§ 201 ods. 10 písm. d))

Táto legislatívna zmena sa navrhuje, pretože okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrskok sčítava hlasy a vyhotovuje zápisnicu o výsledku hlasovania poštou bez ohľadu na trvalý pobyt voliča.

K bodu 75 (§ 205)

Na spôsob voľby v referende sa vzťahujú ustanovenia o spôsobe voľby do Národnej rady Slovenskej republiky.

K bodu 78 (§ 211 ods. 1 písm. e) a § 213 ods. 1 písm. e))

V súvislosti s utvorením okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok a okresnej volebnej komisie pre voľbu poštou pre voličov bez ohľadu na miesto ich trvalého pobytu, sa upravujú náležitosti zápisnice okrskovej volebnej komisie a okresnej volebnej komisie, kde sa voľba poštou zo zahraničia vypúšťa.

K bodu 79 (§ 211 ods. 2)

Ide o precizovanie textu, vzhľadom na kreovanie okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok a výkon jej činností.

K bodu 80 (§ 214 ods. 1 písm. f))

Upravuje sa obsah zápisnice štátnej komisie v tom zmysle, pre výsledky referenda je relevantný údaj o počtoch voličov, ktorí doručili návratnú obálku z cudziny a to v lehote, ktorú ustanovuje zákon a nie údaj o voličoch, ktorí návratnú obálku síce zaslali, ale tá nemusela byť doručená ministerstvu vnútra.

K čl. II

Vzhľadom na potrebnú dĺžku legislatívneho procesu a dostatočnú legisvakanciu sa navrhuje účinnosť zákona od 1. marca 2023.